

وزارت آموزش و پرورش
اداره کل آموزش و پرورش استان اردبیل
معاونت آموزش ابتدایی
اداره تکنولوژی و گروه های آموزشی

شیوه نامه

جشنواره استانی قصه های الفبا
(ویژه معلمان پایه اول ابتدایی)

سال تحصیلی ۹۹-۹۸

فهرست

۱	 مقدمه
۲	 اهداف جشنواره
۲	 ویژگی های فعالیت تدریس با قصه گوئی و نمایش داستانی
۲	 قالب و شیوه اجرا
۲	 راهنمای تدوین آثار
۳	 نقش عوامل اجرایی
۳	 تذکرات قابل توجه
۳	 فرم ارزشیابی طرح قصه گوئی در تدریس کلاسی (مرحله آموزشگاهی)
۴	 فرم ارزشیابی طرح قصه گوئی در تدریس کلاسی (مرحله ناحیه ای / منطقه ای)
۴	 جدول زمانبندی اجرای جشنواره قصه های الفبا
۴	 شرایط شرکت کنندگان
۵	 پیوست شماره ۱
۶	 پیوست شماره ۲
۷	 پیوست شماره ۳

تدریس معلم سرآغازی است برای تحول در نهال نارس وجود نوآموزان عزیز کشورمان ایران، چه زیبا خواهد بود که شروع کلاسها با قصه های دلنشینی از زبان شیرین معلم نقش گیرد و چنان خلاقیتی داشته و آنچنان جذاب بوده باشد تا دانش آموزان هرچه بیش تر محو و مجذوب در فعالیت کلاسی گردند و چه شایسته است که در مواقعی خود دانش آموزان بازیگر داستان های آموزگارشان باشند و از همان کودکی تمرین درس زندگی نمایند.

قصه گویی و داستان خوانی از دیر باز چنان جایگاه بزرگی در تعلیم و تربیت داشته که سابقه ی آن بسیار فراتر از محدوده ی زمانی کنونی بوده و همه ی گستره ی جغرافیایی جهان را با زبان ها و گویش های مختلف دربر می گیرد، ارزش داستان گویی در پرورش و تربیت انسان ها تا بدان جایی است که خداوند تبارک و تعالی در قرآن کریم بارها و بارها از قصه های کوتاه و بلند برای تعلیم و تربیت انسان ها بهره برده است.

با واژه هاست که می توانیم درباره آنچه می خواهیم و آنچه نمی خواهیم ، درباره اینکه چه فکر می کنیم و چه احساسی داریم صحبت کنیم و در سلسله مراتب یادگیری اولین مرحله، گوش دادن بوده که از بهترین و جذابترین روش های آن شنیدن و توجه به داستان ها می باشد و همین امر سرگروه های درسی استان را بر آن داشت تا با تدوین شیوه نامه ای سعی در جمع آوری داستان ها و قصه های شیرین و جذاب همکاران پایه اولی که از آن برای شروع ولذت بخش تر کردن تدریسشان در کلاس درس فارسی استفاده می کنند و گاهی نیز برای اجرای نمایش این قصه ها توسط دانش آموزان و درگیر کردن آن ها در بحث یادگیری فعال بهره می گیرند.

امید آن را داریم که همکاران گرامی و صاحب سبک مطابق با چهارچوب ارائه شده ،تجربیات گراندرد خود را در اختیار این گروه قرار دهند تا با انتشار این آثار دیگر همکارانمان در سراسر استان و کشورمان از آن مجموعه در جهت ایجاد انگیزه والا در دانش آموزان بهره مند گردند.

اهداف جشنواره:

- ۱- فراهم نمودن زمینه های لازم برای بهره مندی همکاران از روش جذاب داستان گوئی و نمایش داستانی در تدریس های خود
- ۲- تعمیق در یادگیری با بهره گیری از روش های داستان خوانی و ایجاد علاقه به مطالعه کتاب در دانش آموز
- ۳- سوق دادن فعالیت تدریس به سمت داستان گوئی و ایجاد انگیزه در دانش آموزان برای پیگیری فعالیت های کلاسی
- ۴- خروج کلاس از جو متکلم وحده بودن معلم و درگیر کردن دانش آموزان در فرایند تدریس معلم با اجرای نمایش کلاسی داستان ها
- ۵- جلوگیری از استفاده از روش های تکراری در تدریس و بکارگیری داستان و نمایش در تدریس با اولویت نشانه های چهار شکلی، استثناها و...
- ۶- آشنایی دانش آموزان با شخصیت ها و اسطوره های ملی و مذهبی (کشوری، شهری، محلی) در قالب داستان انگیزشی و بومی

ویژگی های فعالیت تدریس با قصه گوئی و نمایش داستانی

- ۱- متناسب بودن داستان با اهداف پایه ی تحصیلی
- ۲- تناسب محتوای داستان با ویژگی های سنی و علایق دانش آموزان
- ۳- جذاب بودن موضوعات داستان و ایجاد علاقه در دانش آموزان برای شرکت در فعالیت ها

قالب و شیوه اجرا

- ۱- مناسب برای تدریس موضوعات و مفاهیم مربوط به درس فارسی (نشانه ها) باشد.
- ۲- در حد امکان قابلیت نمایش کلاسی داشته باشد.
- ۳- ابتکاری بوده و از ارائه داستان های موجود در سایت های اینترنتی خودداری گردد.
- ۴- داستان با عنوان و موضوع جذاب و خلاقانه باشد.
- ۵- در قالب گروه سنی ب (قابل فهم دانش آموزان دوره ی سنی ۶-۷ سال) تدوین شود.
- ۶- از هر مدرسه یک اثر با نظر شورای آموزگاران انتخاب شده و به منطقه ارسال گردد.
- ۷- از هر منطقه بر اساس سهمیه تعیین شده طبق تقویم اجرایی، آثار منتخب به اداره تکنولوژی و گروه های آموزشی استان ارسال گردد.
- ۸- منتخبین نواحی و مناطق در صورت تمایل می توانند فیلمی چند دقیقه ای (کمتر از ۱۰ دقیقه) از اجرای اثر در کلاس تهیه کرده و همراه با اثر به استان ارسال فرمایند.
- ۹- آثار منتخب در سطح مدرسه توسط مدیر آموزشگاه، در سطح نواحی و مناطق توسط مدیران نواحی و مناطق و آثار ارسالی به استان از سوی مدیر کل مورد تقدیر قرار خواهد گرفت.

راهنمای تدوین آثار

- ۱- آثار به صورت تایپ شده در قالب WORD و PDF تنظیم گردد.
- ۲- متن با قلم B Nazanin اندازه ۱۲ و عناوین نیز با همین قلم و به صورت BOLD تنظیم گردد.
- ۳- آثار ارسالی بین ۳ تا ۵ تصویر از اجرای طرح در کلاس داشته باشد.
- ۴- گزارش ارسال فایل مربوط به آثار در لوح فشرده (CD) الزامی می باشد.
- ۵- فرمت ارسال طرح به پیوست می باشد.

نقش عوامل اجرایی

نقش معلمان

- ۱- استفاده از داستان های جذاب برای تسهیل در امر تدریس و یادگیری دانش آموزان .
- ۲- آماده سازی زمینه ی لازم برای اجرای داستان به صورت گروهی و نمایش توسط دانش آموزان
- ۳- تهیه گزارش از چگونگی اجرای فعالیت و ارائه آن به مدیرمدرسه

نقش مدرسه

- ۱- برگزاری جلسات توجیهی برای معلمان توسط مدیر
- ۲- جمع آوری نمونه هایی از داستان های ارائه شده توسط همکاران
- ۳- تهیه گزارش از چگونگی اجرای فعالیت و ارائه آن به منطقه

نقش منطقه

- ۱- دریافت دستور العمل و شیوه نامه و ابلاغ آن به مدارس
- ۲- برگزاری جلسات توجیهی برای مدیران مدارس
- ۳- دریافت آثار از مدارس و داوری آن و انتخاب نمونه های ممتاز طبق فرم داوری
- ۴- ارسال آثار منتخب به استان جهت جمع بندی نهایی

تذکرات قابل توجه

- ۱- طرح قصه مربوط به کتاب درسی فارسی (آموزش نشانه ها) باشد.
- ۲- شرکت همکاران گرامی در این طرح داوطلبانه می باشد.
- ۳- اجرای فعالیت محدودیت و مانعی برای کلاس درس آموزگار مربوطه به وجود نیاورد.
- ۴- از تحمیل هزینه های اضافی به مدرسه و معلمان پرهیز گردد.

فرم ارزشیابی طرح قصه گویی در تدریس کلاسی (مرحله آموزشگاهی)

ردیف	عنوان	نقاط قوت/نقاط قابل بهبود
۱	تناسب محتوای ارسالی با اهداف پایه تحصیلی	
۲	تناسب محتوای ارسالی با موضوع درسی	
۳	تناسب محتوای ارسالی با سن دانش آموزان	
۴	ابتکاری،خلاق و جذاب بودن محتوای ارسالی	
۵	سایر موارد قابل ذکر	

فرم ارزیابی طرح قصه گوئی در تدریس کلاسی (مرحله ناحیه ای / منطقه ای)

ردیف	عنوان	نقاط قوت/نقاط قابل بهبود
۱	تناسب محتوای ارسالی با اهداف پایه تحصیلی	
۲	تناسب محتوای ارسالی با موضوع درسی	
۳	تناسب محتوای ارسالی با سن دانش آموزان	
۴	ابتکاری، خلاق و جذاب بودن محتوای ارسالی	
۵	رعایت تناسب زمان در فیلم های ارسالی	
۶	متناسب بودن فیلم ارسالی با محتوای قصه	
۷	کیفیت تصویر و صوت در فیلم ارسالی	
۸	سایر موارد قابل ذکر	

جدول زمانبندی اجرای جشنواره قصه های الفبا

ردیف	مراحل برگزاری	تاریخ
۱	تشکیل شورای استانی و ارسال شیوه نامه به ادارات نواحی و مناطق	آبان ماه ۹۸
۲	تشکیل شورای ادارات نواحی و مناطق و ارسال دستورالعمل به آموزشگاه ها	آذرماه ۹۸
۳	برگزاری جلسات توجیهی در آموزشگاه ها	دی ماه ۹۸
۴	برگزاری مرحله ی آموزشگاهی و ارسال اثر منتخب به نواحی و مناطق	نیمه اول اسفند ماه ۹۸
۵	ارزیابی و معرفی آثار منتخب ادارات نواحی و مناطق به اداره تکنولوژی و گروه های آموزشی استان	نیمه دوم اسفند ماه ۹۸
۶	ارزیابی آثار معرفی شده به استان توسط گروه علمی استان و معرفی آثار منتخب	نیمه دوم فروردین ماه ۹۹

شرایط شرکت کنندگان :

کلیه ی معلمان پایه اول ابتدایی (رسمی، پیمانی، آزمایشی، کادر مدارس غیر دولتی) و دانشجو معلمان دانشگاه های فرهنگیان

عنوان / موضوع داستان :

ارتباط با آموزش نشانه :

نام و نام خانوادگی :

نام آموزشگاه:

ناحیه / منطقه :

معیار های مربوط به طراحی قصه

طرح: به چهارچوب و اسکلت قصه طرح می گویند و آغاز، میانه و پایان قصه در آن مشخص می شود.

موضوع: موضوع، مفهوم حاکم بر کل قصه است و قصه بر اساس آن رشد می کند و شکل می گیرد و با توجه به اهمیت موضوع در قصه و نیز اهداف این برنامه ضروری است در انتخاب قصه و موضوعات آن از قصه ها و آموزه های قرآنی و سیره معصومین - علیهم السلام - متناسب با سن استفاده شود. همچنین، توجه به موضوعات اجتماعی، سیاسی و فرهنگی مناسب است.

درون مایه: به محتوای اصلی قصه درون مایه می گویند.

زاویه دید: هر قصه یک زاویه دید دارد که شامل زاویه دید اول شخص و سوم شخص است، قصه از زاویه دید روایت می شود.

شخصیت پردازی: هر قصه تعدادی شخصیت دارد، نویسنده با معرفی و توضیح ویژگی های آن ها شخصیت پردازی می کند.

صحنه پردازی: هر قصه دارای زمان و مکان خاصی است. نویسنده در صحنه سازی به زمان و مکان قصه اشاره می کند و آن ها را توضیح می دهد.

فضا سازی: نویسنده از طریق فضا سازی ما را با فضای قصه، ویژگی های روحی-روانی، شخصیت ها و مفهوم حس گیری در اثر آشنا می سازد. فضا سازی در قصه بسیار مهم است

پیرنگ: پیرنگ، رابطه ی علت و معلول را در قصه روشن می سازد و خواننده متوجه می شود که عناصر گوناگون قصه در ارتباطی منطقی و باور پذیر باهم قرار گرفته اند یا خیر.

حقیقت ماندنی: یعنی تطابق تجربه ی مطرح شده در قصه با ذهنیت مخاطب، تا خواننده اثر را حقیقی و منطقی بداند و آن را بپذیرد، در غیر این صورت اثر فاقد عنصر فوق خواهد بود.

لحن و زبان: لحن ریشه در زبان و بیان قصه دارد، خواننده از طریق گفتگوی شخصیت های قصه و بیان نویسنده با لحن اثر آشنا می شود. لحن باید با اثر منطبق باشد.

باور پذیری: عناصر قصه در ارتباطی پیوسته می باید حس باور پذیری را در خواننده ایجاد کنند در غیر این صورت، مخاطب با اثر ارتباط برقرار نمی کند.

عناصر تخیل: تخیل عنصر اصلی و ماندگار در تولید اثر هنری است، هر نوشته ای که فاقد این ویژگی باشد اثر هنری به شمار نمی آید. تخیل روح و روان یک قصه محسوب می شود و بستگی به عواملی چون: توانمندی، تجربه و دانش نویسنده در زمینه ی باز آفرینی واقعیت، فرار وی از واقعیت و باور پذیر ساختن عناصر تخیلی خود در ذهن و اندیشه خواننده دارد، تخیل با خیال بافی تفاوت دارد.

آموزش غیر مستقیم: مفاهیم باید به طور غیر مستقیم به کودکان منتقل شود زیرا مستقیم گویی در قصه، عناصر آن را ضعیف می سازد.

عدم پراکندگی مفهوم: هر قصه می تواند یک مفهوم را با قدرت بیان کند از این رو چندین مفهوم را نباید در دل یک قصه جا داد، در صورت بیان چند مفهوم باید دقت آن ها را به سوی مفهوم کلی هدایت کرد.

رعایت اصول نوشتاری: نویسنده قصه باید اصول نوشتاری را رعایت کند. او ضمن حفظ ارزش های هنری اثر خود به زیبایی و سادگی کلام، غنی سازی زبان مخاطب و پرهیز از غلط آموزی توجه نماید. زبان قصه باید روان، ساده و قابل فهم و متناسب با سن و فرهنگ مخاطب باشد به طوری که او بتواند به سهولت با متن و محتوای قصه ارتباط و انس برقرار کند.

هماهنگی سنی: قصه به لحاظ طرح، درون مایه و موضوع باید با گروه سنی مخاطب خود هماهنگی داشته باشد، تا مخاطب با لذت به آن گوش بسپارد.

پیوست ۳- لیست سهمیه نواحی و مناطق

ردیف	ناحیه / منطقه	تعداد آثار ارسالی به استان	ملاحظات
۱	ناحیه یک	۵	
۲	ناحیه دو	۵	
۳	ارشق	۲	
۴	اصلاندوز	۲	
۵	انگوت	۲	
۶	بيله سوار	۲	
۷	پارس آباد	۴	
۸	خلخال	۳	
۹	خورش رستم	۲	
۱۰	سرعین	۲	
۱۱	شاهرود	۲	
۱۲	جعفرآباد	۲	
۱۳	کوثر	۲	
۱۴	لاهرود	۲	
۱۵	مشکین شهر	۴	
۱۶	گرمی	۳	
۱۷	نمین	۳	
۱۸	نیر	۲	
۱۹	هیر	۲	